

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

Scrúdú na hArdteistiméireachta, 2025

Tíreolaíocht

Cuid 2

Ardleibhéal

Dé hAoine, 6 Meitheamh Maidin 9:30 – 12:20

400 marc

Ná tabhair an ceistpháipéar seo ar ais.
Ní chuirfear ar ais chuig Coimisiún na Scrúduithe Stáit é.

CUID A DÓ – CEISTEANNA STRUCHTÚRTHA agus AISTE – 320 MARC

Ní mór duit **CEITHRE** cheist a fhreagairt. Ní mór duit ceist amháin as trí cinn de na ranna thíos a fhreagairt.

- Roinn 1 – **Patrúin agus Próisis sa Chomhshaol Fisiceach** (Ceist 1-3)
- Roinn 2 – **Tíreolaíocht Réigiúnach** (Ceist 4-6)
- Roinn 3 – **Toghaonaid** (Ceist 7-12)
- Roinn 4 – **Roghaonaid** (Ceist 13-24)

Is féidir an ceathrú ceist a roghnú as roinn ar bith.

Tá na ceisteanna go léir ar cómharc.

FREAGAIR NA CEISTEANNA SEO SA FHREAGARLEABHAR INA BHFUIL CUID A hAON

ROINN 1
PATRÚIN AGUS PRÓISIS SA CHOMHSHAOL FISICEACH

Ceist 1 go 3

Tá 80 marc ag gabháil le gach ceist.

Ceist 1

1A. Léarscáil na Suirbhéireachta Ordanáis

Scrúdaigh an léarscáil 1:50 000 agus an eochair eolais de chuid na Suirbhéireachta Ordanáis a ghabhann leis an bpáipéar seo.

Tarraing sracléarscáil leathscála den limistéar a thaispeántar.

Ar an tsracléarscáil sin, taispeáin agus lipéadaigh i gceart gach ceann díobh seo a leanas:

- Limistéar iomlán Loch Coirib
- Cúrsa Abhainn Ruibhe (*Owenriff river*) ó M 089 417 go dtí an áit a dtéann sí isteach i Loch Coirib
- Loch Bhoth Bhuí (*Buffy Lough*)
- Cúrsa iomlán bhóthar an N59.

[20m]

1B. Carraigeacha agus Tírdhreacha

Scrúdaigh an dóigh a gcruthaítear tírdhreacha sainiúla mar thoradh ar chineálacha éagsúla carraigeacha agus tagairt agat do shamplaí a bhfuil staidéar déanta agat orthu.

[30m]

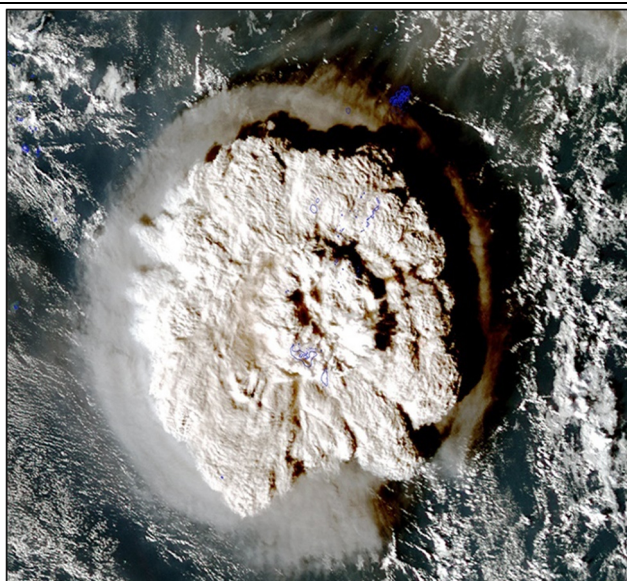
1C. Iseastatacht

Tabhair cur síos agus míniú ar an dóigh ar mhúnlaigh an iseastatacht tírdhreach na hÉireann.

[30m]

Ceist 2

2A. An Timthriall Teicteonach

Bhí brúchtadh Hunga Tonga-Hunga Ha'apai, bolcán faoin uisce, ar an 15 Eanáir 2022 ar cheann de na brúchtaí ba mhó a cláraíodh riamh. Chuir an brúchtadh tús le tonnta súnámaí suas go dtí 15m ar airde a bhuail cósta thiar Tongatapu, 'Eua agus Ha'apai. Thit luaithreach ar limistéar cúig chiliméadar cearnach ar a laghad.

De thoradh an damáiste a rinneadh don teileachumarsáid idirnáisiúnta agus intíre a bhí faoin bhfarraige is beag eolas a bhí ar fáil as Tonga i ndiaidh an bhrúchta. Thuairiscigh fórsaí cosanta na hAstráile agus na Nua-Shéalainne go ndearnadh

damáiste suntasach do thithe, bóithre, seirbhísí uisce agus bonneagar eile. An bolcán agus an súnámaí ba chúis le bás ceathair, a dúradh. Easáitíodh thart ar 3,000 duine díreach ina dhiaidh ach d'fhill a bhformhór ar a bpobail féin níos deireanaí.

Arna chur in oiriúint ó www.reliefweb.int

Scrúdaigh an íomhá agus an téacs thuas a bhaineann leis an mbrúchtadh bolcánach i dTonga agus an súnámaí agus freagair gach ceann de na ceistanna seo a leanas.

- Cén airde, ina méadair, a bhí ag na tonnta súnámaí?
- Tabhair tionchar **amháin** a bhí ag an mbrúchtadh agus ag an súnámaí ar oileáin Thonga.
- Cé mhéad duine a fuair bás mar thoradh ar an mbrúchtadh bolcánach agus an súnámaí?
- Luaigh **dhá** bhealach inar féidir brúchtaí bolcánacha a thuar.
- Is féidir le crith talún tús a chur le súnámaí freisin. Ainmnigh uirlis **amháin** a úsáidtear chun gníomhaíocht chreatha talún a thomhas.
- Mínigh go hachomair **dhá** bhealach a bhféadfaí tionchar creathanna talún a theorannú.

[20m]

2B. Próisis Dromchla

Freagair (i) nó (ii)

- Scrúdaigh an dóigh a dtéann **próiseas an tsil-leagain** i bhfeidhm ar fhoirmiú tírghné abhann **amháin** nó tírghné cósta **amháin** nó tírghné oighrí **amháin** a bhfuil staidéar déanta agat uirthi.

Nó

- Tabhair cur síos agus míniú ar na **tosca a rialaíonn oibriú** próisis ollghluaiseachta **amháin** a bhfuil staidéar déanta agat air.

[30m]

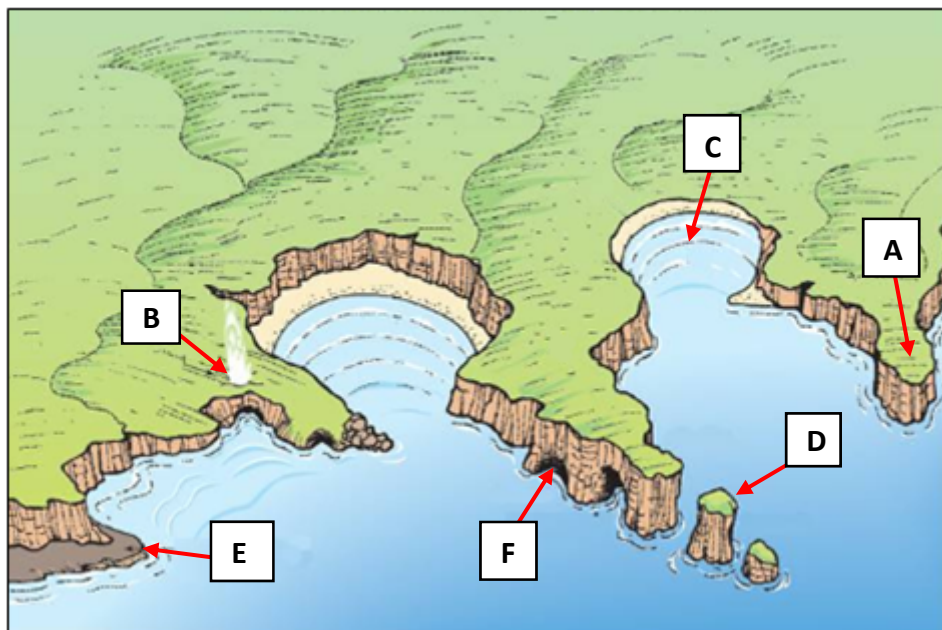
2C. Síonchaitheamh

Mínigh próiseas síonchaithimh fhisicigh **amháin** agus próiseas síonchaithimh cheimicigh **amháin**.

[30m]

Ceist 3

3A. Tírghnéithe Cósta

Arna chur in oiriúint ó www.purposegames.com

Scrúdaigh an léaráid thuas agus freagair gach ceann de na ceisteanna seo a leanas.

- Ainmnigh gach ceann de na tírghnéithe a foirmíodh mar thoradh ar phróisis chósta agus a bhfuil na lipéid **A, B, C, D, E** agus **F** orthu.
- Ainmnigh **dhá** phróiseas a bhaineann go sainiúil le creimeadh cósta.
- Mínigh go hachomair cad is brí le *tonn-athraonadh*.

[20m]

3B. Idirghníomhiú an Duine le Timthriall na gCarraigeacha

Tabhair cur síos agus míniú ar an dóigh a n-idirghníomhaíonn an duine le timthriall na gcarraigeacha agus tagairt agat do cheann **amháin** díobh seo a leanas:

- Mianadóireacht
- Eastóscadh ábhar foirgníochta
- Saothrú Ola/Gáis
- Táirgeadh fuinnimh gheoiteirmigh.

[30m]

3C. Forbairt Tírghné

Scrúdaigh an dóigh a mbíonn tionchar ag ceann **amháin** díobh seo a leanas ar fhorbairt tírghnéithe:

- Filleadh
- Éascadh.

[30m]

ROINN 2

TÍREOLAÍOCHT RÉIGIÚNACH

Ceist 4 go 6

Tá 80 marc ag gabháil le gach ceist.

Ceist 4

4A. Scileanna Léarscáile

Tarraing léarscáil imchrutha d'Éirinn.

Ar an léarscáil sin, taispeáin **agus** ainmnigh gach ceann díobh seo a leanas:

- Imchruth de réigiún ainmnithe **amháin**
- Lárionad uirbeach ainmnithe **amháin** sa réigiún sin
- Abhainn ainmnithe **amháin** sa réigiún sin
- Imchruth de ghné rilífe ainmnithe **amháin** (talamh ard nó talamh íseal) sa réigiún sin.

[20m]

4B. Gníomhaíocht Gheilleagrach Phríomhúil

Scrúdaigh **dhá** thoisc a raibh tionchar acu ar fhorbairt na gníomhaíochta geilleagraí príomhúla i réigiún **Ilchríochach / Fo-ilchríochach** (nach bhfuil san Eoraip) a bhfuil staidéar déanta agat air.

[30m]

4C. An tAontas Eorpach

Mínigh **gach** ceann de na dúshláin seo a leanas atá roimh an Aontas Eorpach faoi láthair:

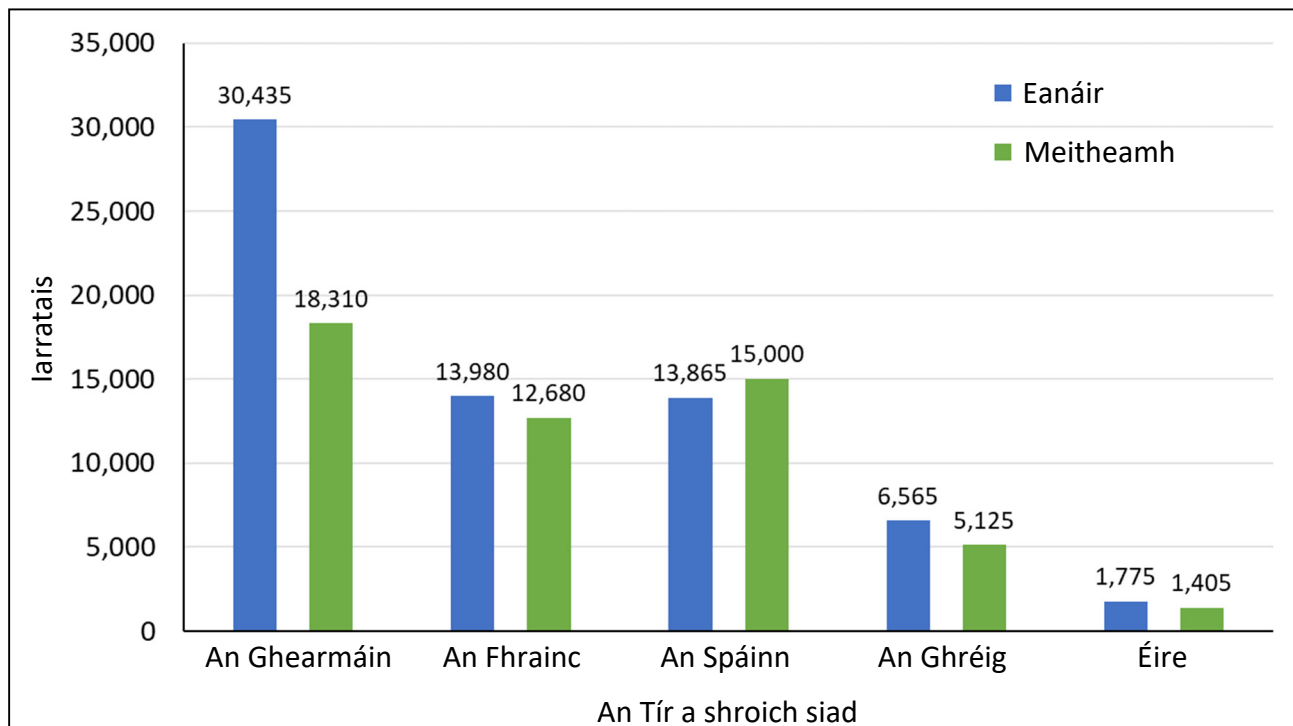
- Dúshlán shóisialta
- Dúshlán gheilleagracha.

[30m]

Ceist 5

5A. An tAontas Eorpach

Iarrthóirí Tearmainn den Chéad Uair san Aontas Eorpach (AE) de réir na dtíortha a shroich siad (Eanáir agus Meitheamh 2024)

Arna chur in oiriúint ó Eurostat

Scrúdaigh an graf thuas ina dtaispeántar Iarrthóirí Tearmainn den Chéad Uair i dtíortha roghnaithe san Eoraip, i mí Eanáir agus i mí an Mheithimh 2024, agus freagair gach ceann de na ceisteanna seo a leanas.

- Cén tír a fuair an líon ab airde iarratas nua sa tréimhse a thaispeántar?
- Cén tír a fuair níos mó iarratas nua i mí an Mheithimh i gcomparáid le mí Eanáir?
- Cé mhéad iarratas nua den chéad uair a fuair Éire i mí Eanáir 2024?
- Ríomh meán na n-iarratas tearmainn i mí Eanáir sna tíortha a thaispeántar.
- Luaigh cúis **amháin** a d'fhéadfadh a bheith leis an imirce ard isteach san AE.
- Mínigh go hachomair buntáiste **amháin** a bhaineann an tAontas Eorpach as an imirce mhéadaithe.
- Mínigh go hachomair dúshlán **amháin** atá roimh an Aontas Eorpach mar thoradh ar leibhéil arda inimirce.

[20m]

5B. Gníomhaíocht Gheilleagrach Threasach

Scrúdaigh **dhá** thoisc a raibh tionchar acu ar fhorbairt gníomhaíochta geilleagraí treasaí **amháin** i réigiún in **Éirinn** a bhfuil staidéar déanta agat air.

[30m]

5C. Concheap an Réigiúin

Scrúdaigh an dóigh ar féidir úsáid a bhaint as an aeráid **nó** as an ngeomoirfeolaíocht chun réigiúin a shainmhíniú agus tagairt agat do shampla(i) a bhfuil staidéar déanta agat air/orthu.

[30m]

Ceist 6

6A. Fostaíocht Chósta in Éirinn

Fostaíocht chósta in earnáil an bhia mara i réigiúin in Éirinn in 2022

Réigiún	Daonra cósta	Fostaíocht Chósta	Fostaíocht in earnáil an bhia mara	An Céatadán den Fhostaíocht Chósta in earnáil an bhia mara
An Tuaisceart	74,989	27,488	3,736	14
An tIarthuaisceart	64,059	25,328	1,773	7
An tIarthar	64,704	27,034	1,690	6
An tIardheisceart	90,323	36,718	2,095	6
An Deisceart	115,533	49,815	3,169	6
An tOirdheisceart	91,681	36,467	1,602	4
An tOirthuaisceart	83,775	36,139	1,238	X
Poblacht na hÉireann	585,064	239,989	15,303	6

Arna chur in oiriúint ó bmi.ie

Scrúdaigh an tábla thuas ina dtaispeántar eolas faoi earnáil an bhia mara i réigiúin in Éirinn in 2022, agus freagair na ceistanna seo a leanas.

- Cén réigiún ina raibh an daonra cósta ab airde?
- I réigiún an oirdheiscirt, cén céatadán (%) den fhostaíocht chósta a bhí in earnáil an bhia mara?
- Ríomh X, an céatadán (%) den fhostaíocht chósta atá in earnáil an bhia mara i réigiún an oirthuaiscirt.
- Ainmnigh **dhá** réigiún ina raibh an céatadán (%) den fhostaíocht chósta níos airde ná an meán náisiúnta.
- Ainmnigh **dhá** chalafoirt iascaireachta in Éirinn.
- Mínigh go hachomair dúshlán **amháin** atá roimh earnáil an bhia mara.

[20m]

6B. Gníomhaíocht Gheilleagrach Thánaisteach

Scrúdaigh an dóigh a raibh tionchar ag **dhá** thoisc ar bith ar an bhforbairt ar ghníomhaíocht gheilleagrach thánaisteach i réigiún **Eorpach** (nach bhfuil in Éirinn) a bhfuil staidéar déanta agat air.

[30m]

6C. Forbairt Uirbeach

Scrúdaigh na tosca a raibh tionchar acu ar an bhforbairt a tháinig ar cheantar uirbeach **amháin** i réigiún **Ilchríochach / Fo-ilchríochach** (nach bhfuil san Eoraip) a bhfuil staidéar déanta agat air.

[30m]

ROINN 3

TOGHAONAID

Ceist 7 go 12

Patrúin agus Próisis i nGníomhaíochtaí Geilleagracha (Ceist 7, 8 agus 9)

Patrúin agus Próisis i gComhshaol an Duine (Ceist 10, 11 agus 12)

Tá 80 marc ag gabháil le gach ceist.

PATRÚIN AGUS PRÓISIS i nGNÍOMHAÍOCHTAÍ GEILLEAGRACHA

Ceist 7 go 9

Tá 80 marc ag gabháil le gach ceist.

Ceist 7

7A. Léarscáil na Suirbhéireachta Ordanáis

Scrúdaigh an léarscáil 1:50 000 agus an eochair eolais de chuid na Suirbhéireachta Ordanáis a ghabhann leis an bpáipéar seo.

Tarraing sracléarscáil leathscála den limistéar a thaispeántar.

Ar an tsracléarscáil sin, taispeáin agus lipéadaigh mar is ceart gach ceann díobh seo a leanas:

- An galfchúrsa
- An t-Ionad dearctha
- An rotharbhealach in iarthuaisceart na léarscáile
- Limistéar foraoise ó dheas de thuaidhlíne 40.

[20m]

7B. Cuideachta Ilnáisiúnta

Tabhair cur síos agus míniú ar **dhá** cheann ar bith díobh seo a leanas agus tagairt agat do chuideachta ilnáisiúnta **amháin** a bhfuil staidéar déanta agat uirthi:

- Foinsiú amhábhbar agus comhpháirteanna
- Suíomh na aonad próiseála
- Suíomh na margaí.

[30m]

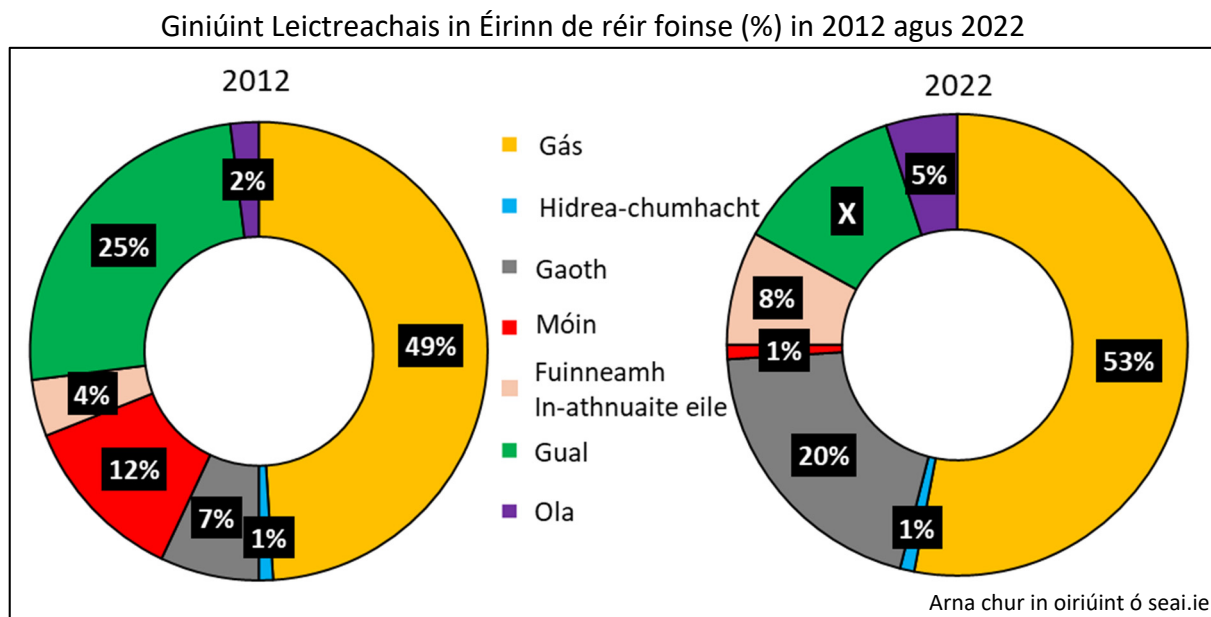
7C. Coilíneachas

Scrúdaigh na dúshláin atá ann de bharr an choilíneachais agus atá roimh gheilleagar i mbéal forbartha a bhfuil staidéar déanta agat air.

[30m]

Ceist 8

8A. Giniúint Leictreachais

Scrúdaigh na cairteacha thuas ina dtaispeántar giniúint leictreachais in Éirinn de réir foinse (%) in 2012 agus in 2022, agus freagair gach ceann de na ceistanna seo a leanas.

- Cén foinse bhreosla ba mhó do ghiniúint leictreachais in Éirinn in 2022?
- Cén foinse bhreosla ba lú do ghiniúint leictreachais in Éirinn in 2012?
- Ainmnigh **dhá** foinse do ghiniúint leictreachais a laghdaigh ó 2012 go 2022.
- Cén céatadán (%) de mhéadú a tháinig ar an ngaoth mar foinse do ghiniúint leictreachais ó 2012 go 2022?
- Ríomh **X**, an céatadán (%) den leictreachas a gineadh ó ghual in 2022.
- Seachas hidrea-chumhacht agus an ghaoth, ainmnigh foinse **amháin** eile d'fhuinneamh in-athnuaite.
- Mínigh go hachomair iarmhairt dhiúltach **amháin** a bhaineann le breoslaí iontaise a úsáid do ghiniúint leictreachais.

[20m]

8B. Gníomhaíochtaí Geilleagracha Treasacha

Agus fianaise ó léarscáil 1:50 000 de chuid na Suirbhéireachta Ordanáis d'Uachtar Ard a ghabhann leis an bpáipéar seo á húsáid agat, pléigh an acmhainneacht d'fhorbairt na turasóireachta sa limistéar a thaispeántar ar an léarscáil agus tagairt agat dóibh seo a leanas:

- Inrochtaineacht
- Seirbhísí (seachas iompar)
- Nithe is díol spéise.

[30m]

8C. Beartas an Aontais Eorpaigh

Scrúdaigh an dóigh a mbíonn tionchar ag beartas/beartais an Aontais Eorpaigh ar gheilleagar na hÉireann.

[30m]

Ceist 9

9A. HDI – Ionchas Saoil

Meánionchas saoil tráth breithe (ina bhlianta) in 2023

Ilchríoch	Ionchas Saoil
An Afraic	63
An Áise	74
An Eoraip	78
Meiriceá Thuaidh	76
An Aigéine	79
Meiriceá Theas	74

Arna chur in oiriúint ó statista.com

Scrúdaigh na sonraí thuas ina dtaispeántar meánionchas saoil tráth breithe (ina bhlianta) de réir ilchríche in 2023, agus freagair gach ceann de na ceisteanna seo a leanas.

- Agus grafpháipéar á úsáid agat, tarraing graf oiriúnach chun na sonraí sin a léiriú.
- Mínigh go hachomair cúis **amháin** a bhfuil an t-ionchas saoil is ísle san Afraic.

[20m]

9B. Forbairt Gheilleagrach – Geilleagar Forbartha

Scrúdaigh an tionchar a d'fhéadfadh a bheith ag **dhá** cheann ar bith díobh seo a leanas ar fhorbairt tionscal gan chuing **nó** ar sheirbhísí airgeadais **nó** ar ollturasóireacht i ngeilleagar forbartha a bhfuil staidéar déanta agat air:

- Tosca fisiceacha
- Tosca polaitiúla
- Tosca daonna.

[30m]

9C. Fuinneamh In-athnuaite

Agus tagairt á déanamh agat d'fhoinsé fuinnimh in-athnuaite **amháin** faoi leith, mínigh na buntáistí a bhaineann leis an bhfoinsé fuinnimh in-athnuaite sin maidir le **gach** ceann díobh seo a leanas:

- Buntáistí geilleagracha
- Buntáistí comhshaoil.

[30m]

PATRÚIN AGUS PRÓISIS i gCOMHSHAOL AN DUINE

Ceist 10 go 12

Tá 80 marc ag gabháil le gach ceist.

Ceist 10

10A. Aerfótagraf

Scrúdaigh an t-aerfótagraf d'Uachtar Ard a ghabhann leis an bpáipéar seo.

Tarraing sracléarscáil den aerfótagraf, leath an fhaid agus leath an leithid.

Ar an tsracléarscáil sin, taispeáin agus lipéadaigh mar is ceart gach ceann díobh seo a leanas:

- Páirc spóirt
- Droichead
- Séipéal
- Eastát tithíochta sa tulra.

[20m]

10B. Pleanáil Uirbeach

Scrúdaigh a éifeachtaí is atá straitéisí pleanála uirbí chun **dhá** cheann de na fadhbanna uirbeacha seo a leanas a réiteach agus bíodh tagairt agat do cheanta(i)r uirbeach(a) a bhfuil staidéar déanta agat air/orthu:

- Truailliú
- Iompar
- Tithíocht.

[30m]

10C. Imirce

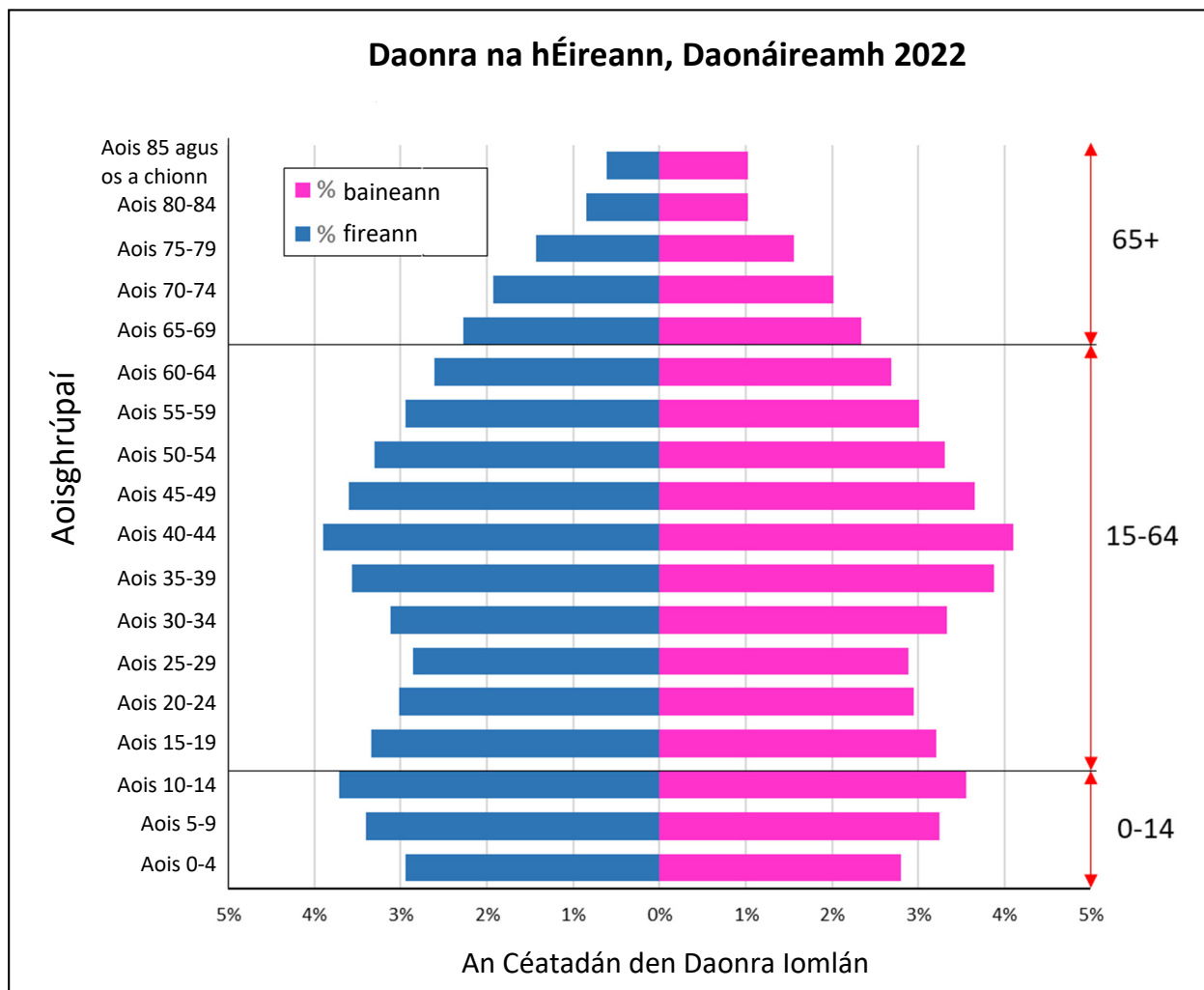
Bíonn tionchar ag gluaiseachtaí daonra ar réigiúin bhronntacha agus ar réigiúin ghlactha.

Scrúdaigh, agus úsáid á baint agat as sampla(i) a bhfuil staidéar déanta agat air/orthu, tionchar **amháin** a bhíonn ag an imirce ar réigiúin bhronntacha **agus** tionchar **amháin** a bhíonn ag an imirce ar réigiúin ghlactha.

[30m]

Ceist 11

11A. Daonra

Arna chur in oiriúint ó cso.ie

Scrúdaigh pirimid an daonra thuas ina dtaispeántar struchtúr dhaonra na hÉireann, de réir Dhaonáireamh 2022, agus freagair gach ceann de na ceisteanna seo a leanas.

- Cén céatadán (%) de bhaineannaigh a thuairiscítear a bheith san aoisghrúpa 70-74?
- Cén aoisghrúpa ina bhfuil an líon is mó d'fhireannaigh agus de bhaineannaigh?
- Cé a mhaireann níos faide ar aghaidh sa tseanaois, fireannaigh nó baineannaigh? Tabhair píosa **amháin** fianaise as an bpirimid chun tacú le do fhreagra.
- Cén ceann díobh seo a leanas a sheasann don chéatadán (%) neasach d'fhireannaigh agus de bhaineannaigh in aois 65 agus os a chionn: 11% **nó** 15% **nó** 19%?
- Mínigh go hachomair an bhrí atá leis an téarma *Cóimheas Cleithiúnais*.
- Mínigh go hachomair iarmhairt **amháin** a bhaineann leis an méadú réamh-mheasta ar chóimheas cleithiúnais na hÉireann.

[20m]

11B. Teoiric an Lárionaid

Tabhair cur síos agus míniú ar Theoiric an Lárionaid agus tagairt agat do shampla(i) a bhfuil staidéar déanta agat air/orthu.

[30m]

11C. Dinimic Daonra

Scrúdaigh an éifeacht/tionchar a bhíonn ag ceann **amháin** ar bith díobh seo a leanas ar leibhéil athraithe daonra, agus tagairt agat do shampla(i) a bhfuil staidéar déanta agat air/orthu:

- Forbairt acmhainní
- Sochaí agus cultúr
- Teicneolaíocht.

[30m]

Ceist 12

12A. Oidhreacht

Láithreáin Oidhreacht Domhanda UNESCO de réir tíre

Tír	Líon Láithreán
An Bhealarúis	4
An tSile	7
An Éigipt	7
An Ungáir	8
An Íoslainn	3
Éire	2

Arna chur in oiriúint ó UNESCO.org

Scrúdaigh na sonraí thuas ina dtaispeántar líon na Láithreán Oidhreacht UNESCO i dtíortha roghnaithe agus freagair gach ceann de na ceisteanna seo a leanas.

- (i) Agus grafpháipéar á úsáid agat, tarraing graf oiriúnach chun na sonraí sin a léiriú.
- (ii) Mínigh go hachomair tairbhe **amháin** a bhaineann le láithreán oidhreacht a bheith i limistéar uirbeach.

[20m]

12B. Dáileadh Lonnaíochta

Scrúdaigh an léarscáil 1:50 000 de chuid na Suirbhéireachta Ordanáis d'Uachtar Ard a ghabhann leis an bpáipéar seo.

Agus fianaise ón léarscáil á húsáid agat, tabhair míniú ar an éagsúlacht i ndáileadh na lonnaíochta sa limistéar a thaispeántar ar an léarscáil.

[30m]

12C. Fairsingiú Uirbeach

De réir mar a fhásann agus mar a fhairsingíonn cathracha bíonn tionchar acu ar na limistéir timpeall orthu.

Déan plé ar an ráiteas seo agus tagairt agat do shampla(i) a bhfuil staidéar déanta agat air/orthu.

[30m]

ROINN 4
ROGHAONOID

Ceist 13 go 24

Tá 80 marc ag gabháil le gach ceist.

Nóta: Is fearr **trí** ghné nó **ceithre** ghné den téama a phlé go mion, in ionad plé ginearálta a dhéanamh ar líon mór pointí.

Idirspleáchas Domhanda

Nóta: Is fearr **trí** ghné nó **ceithre** ghné den téama a phlé go mion, in ionad plé ginearálta a dhéanamh ar líon mór pointí.

13. Mairimid i ngeilleagar idirspleách domhanda. Déan plé ar an tionchar a bhíonn ag cinntí sóisialta agus polaitíochta agus tagairt agat do **gach ceann** díobh seo a leanas:

- Dídeanaithe eacnamaíochta agus polaitiúla
- Patrúin imirce
- Ceisteanna cearta daonna.

[80m]

14. Bealach chun fás geilleagrach a nascadh le forbairt dhaonna is ea cumasú daoine.

Pléigh an ráiteas sin agus tagairt agat do **thrí** cinn ar bith díobh seo a leanas:

- Fiachas Náisiúnta
- Cláir chúnaimh
- Leibhéil dúshaothraithe ag scálaí logánta agus domhanda
- Róil inscne éagsúla sa tsochaí.

[80m]

15. Scrúdaigh forbairt inbhuanaithe mar shamhail don fhorbairt sa todhchaí.

[80m]

Geo-éiceolaíocht

Nóta: Is fearr **trí** ghné nó **ceithre** ghné den téama a phlé go mion, in ionad plé ginearálta a dhéanamh ar líon mór pointí.

16. Scrúdaigh an dóigh a mbíonn tionchar ag **trí** cinn ar bith de na próisis seo a leanas ar shaintréithe ithreach:

- Síonchaitheamh
- Podsalú
- Cailciú
- Creimeadh ithreach.

[80m]

17. Scrúdaigh an tionchar a bhíonn ag ábhar mianrach, aer, uisce agus ábhar orgánach ar fhorbairt ithreach.

[80m]

18. Athraíonn gníomhaíocht an duine bithóim. Scrúdaigh an ráiteas sin agus tagairt agat do **gach ceann** de na gníomhaíochtaí seo a leanas:

- Leagan na bhforaoisí trópaiceacha báistí
- Dianchleachtais talmhaíochta
- Forbairt thionsclaíoch.

[80m]

Cultúr agus Ionannas

Nóta: Is fearr **trí** ghné nó **ceithre** ghné den téama a phlé go mion, in ionad plé ginearálta a dhéanamh ar líon mór pointí.

19. Scrúdaigh tábhacht an reiligiúin mar tháscaire cultúir.

[80m]

20. Scrúdaigh an dóigh a bhféadfadh grúpaí cultúrtha éagsúla maireachtáil taobh istigh de náisiúntaí, agus tagairt agat do shampla(i) a bhfuil staidéar déanta agat air/orthu.

[80m]

21. 'Tá a lán tosca ilchineálacha ann a shainmhíníonn ionannas cultúrtha'.

Scrúdaigh an ráiteas sin agus tagairt agat do chás-staidéar de réigiún san Eoraip a bhfuil staidéar déanta agat air.

[80m]

Comhshaol an Atmaisféir agus na nAigéan

Nóta: Is fearr **trí** ghné nó **ceithre** ghné den téama a phlé go mion, in ionad plé ginearálta a dhéanamh ar líon mór pointí.

22. Déan cur síos ar fhoirmiú gach ceann díobh seo a leanas **agus** déan plé ar an dóigh a dtéann sé i bhfeidhm ar phatrúin aimsire:

- Lagraigh sna domhanleithid láir
- Frithchioclóin
- Leoithní gaoithe ar tír agus ar muir.

[80m]

23. Tabhair cuntas ar an dóigh a dtomhaistear feiniméin i gcomhshaol an atmaisféir agus na n-aigéan (e.g. an brú, an teocht, an ghaoth agus an bhogthaise) agus scrúdaigh an tábhacht a bhaineann le tomhais mar iad.

[80m]

24. Scrúdaigh an dóigh a mbíonn tionchar ag saintréithe aeráide ar fhorbairt gheilleagrach.

[80m]

Ná tabhair an ceistpháipéar seo ar ais
Ní chuirfear ar ais chuig Coimisiún na Scrúduithe Stáit é.

Fógra cóipchirt

D'fhéadfadh sé go bhfuil téacs nó íomhánna ar an scrúdpháipéar seo nach bhfuil cóipcheart ag Coimisiún na Scrúduithe Stáit orthu agus d'fhéadfadh sé gur athchóiríodh iad chun críoch an mheasúnaithe, gan cead na n-údar a fháil roimh ré. Ullmhaíodh an scrúdpháipéar seo de réir Alt 53(5) den Acht Cóipchirt agus Ceart Gaolmhar, 2000. Ní údaraítear aon úsáid dá éis chun aon chríche ach amháin chun na críche a bhfuil sé beartaithe chuici. Ní ghlacann an Coimisiún aon dliteanas as sárú ar bith ar chearta tríú páirtí a eascraíonn as dáileadh nó úsáid neamhúdaraíthe an scrúdpháipéir seo.

Ardteistiméireacht – Ardleibhéal

Tíreolaíocht Cuid a Dó

Dé hAoine, 6 Meitheamh
Maidin 9:30 – 12:20